

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 4. Quinam ex veteris Testamenti, canone nostro comprehensis, sint proto-canonici, quinam verò deuterocanonici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

Nota. Pro sequentibus articulis. Libri canone nostro comprehensū, in duplici sunt classe: prima est eorum, qui ut sacri & divini semper ab universa Ecclesia recepti fuerunt, unde proto-canonicus nuncupantur: secunda eorum est, quorum divinitas non ita semper explorata fuit in universa Ecclesia, & ita ab aliquibus catholicis aliquando in dubium revocata, aut etiam negata est, unde vocantur Deutero-canonicus.

ARTICULUS IV.

Quinam ex libris veteris Testamenti, canone nostro comprehensū, sint proto-canonicus, quinam vero deutero canonicus.

RESPONSIO I.

Libri proto-canonicus ex veteri Testamento, sunt Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium, liber Josue, Judicum, Ruth, Regum libri quatuor, Paralipomenon duo, Ebrae primus & secundus, Job, Psalterium 150. Psalmorum, Proverbia, Ecclesiastes, Canticum Canticorum, Isaias, Hieremias, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetarum minores.

Prob. Nam de his libris nulla unquam fuit controversia inter Christianos, sed in universa Ecclesia semper recepti fuerunt ut sacri & divini. Patet 1. ex omnibus Patribus, Conciliis & Pontificibus, qui sacrorum librorum Testamenti veteris catalogum texerunt, & in eum retulerunt libros omnes modò recensitos: hos etenim in catalogum illum retulerunt secundo saeculo Melito Sardinensium episcopus apud Eusebium, lib. 4. histor. Eccles. cap. 26. Tertio Origenes apud eundem Eusebium, lib. 6. histor. Eccles. cap. 18. Quarto, Concilium Laodicenum, Hilarius praef. in lib. Psalmorum num. 15. Gregorius Nazianzenus, in carmine de veris ac genuinis scripturis, Cyrillus Hierosol. catech. 4. Concilium Carthagenense III. cap. 47. Hieronymus in Prologo Galeato. Quinto, Innocentius I. in epist. ad Exup. cap. ult. Augustinus lib. 2. de Doctrina Christiana cap. 8. Gelasius in Concil. Rom. Septimo, Isidorus Hisp. lib. 6. originum seu etymologiarum cap. 1. Octavo, Damascenus lib. 4. de fide cap. 18. Decimosexto denique Oecumenica Synodus Tridentina. Patet 2. ex eo quòd omnes alii Patres tam graeci quàm latini, hos libros ut sacros & divinos passim citent in suis operibus.

RESPONSIO II.

Libri deutero-canonicus ex veteri Testamento sunt, Esther, Baruc, Danielis pars, nempe Hymnus trium puerorum, Susanna historia & historia, draconis, quem Daniel interfecit; Tobias, Judith, Sapientia, Ecclesiasticus, libri Machabaeorum duo; primus & secundus.

Prob. Nam horum divinitas non ita fuit semper explorata in universa Ecclesia, ut unanimi omnium fidelium consensu recepta fuerit & credita, sed tandem universalis Ecclesiae definitione sancita est. Ergo, &c. Prima pars ant. ostenditur, 1. de libro Esther. Nam Melito Sardinensium apud Eusebium illum praetermittit. Item omittit illum Gregorius Nazianzenus, cum hac clausula: *Si quid extra haec* (hoc est, extra catalogum modò ex veteris testamenti libris concinnatum) *invenitur, inter adulteros libros numerandum est.* Item Synopsis Athanasiana disertis verbis eum à canonicis scripturis amandat. Item Hieronymus hujus libri capita 11. 12. 13. 14. 15. 16. cum majore parte decimi, saltem ut suspecta habuisse colligi potest ex praefatione & annotationibus in hunc librum.

2. De Baruc: quia apud Hebraeos nec legebatur, nec habebatur, ut testatur Hieronymus in praefat. in Hieremiam, & idcirco illum in sua veteris testamenti interpretatione praetermisit, ut ibidem refert. Pra-

terea, in librorum sacrorum catalogis, quos Patres, Concilia, & Pontifices olim texerunt, expressa illius mentio non invenitur, exceptis tribus, Concilii scilicet Laodicensi, Hilarii, & Cyrilli Hierosolymitani, in quibus post Hieremiam Baruc ponitur.

3. De enumeratis Danielis partibus: nam Hieronymus in praefatione in Daniele sic de illo loquitur: *Apud Hebraeos nec Susanna habet historiam, nec hymnum trium puerorum, nec Belis draconisque fabulas: quas nos, quia in toto Orbe disperse sunt, vero anteposito, easque jugulante subiecimus, ne videremur apud imperitos magnam partem voluminis detrunctasse.* Quibus verbis aperte significat, se illas Danielis partes ut spurias & supposititias habuisse. Praeterea, Julius Africanus in epistola ad Origenem scripta, ut refert Eusebius lib. 6. histor. Eccles. c. 23. assererat historiam Susannae fictam videri, & alienam à scriptura prophetica. Denique in Synopsi Athan. dicitur, historiae Susannae contradici.

4. De reliquis: nam 1. Melito, Origenes, Concilium Laodicenum, Hilarius, Gregorius Nazianzenus, & Cyrillus Hierosolymitanus non habent illos in suis Catalogis. 2. Synopsis Athanasii eos expressis verbis excludit. 3. Damascenus expressè excludit librum Sapientiae & Ecclesiastici, reliquorum vero non meminit. 4. Denique libros illos omnes extra Hebraeorum canonem esse docet Hieronymus in Prologo Galeato.

Secunda pars ant. patet ex sessione 4. Synodi Tridentinae in decreto de canonicis scripturis, in quo libri illi omnes cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia catholica legi consueverunt, & in veteri vulgata latina editione habentur, inter sacras & canonicas scripturas numerantur, & anathematizantur ii, qui eos pro sacris & canonicis scripturis non susceperint.

Porro libri illi omnes, etiam ante Tridentinam Synodum, magnam semper in Ecclesia habuerunt auctoritatem, ut ostenditur, 1. de libris Sapientiae, Ecclesiastici, Tobias, Judith, & Machabaeorum primo & secundo. Hos enim libros in librorum sacrorum canone collocat Synodus Carthagenens. III. Innocentius I. Augustinus, Gelasius, & Isidorus Hispan. Praeterea, à Patribus graecis & latinis citantur ut scriptura divina. Denique Ecclesia Romana eos ut canonicos semper habuit: nam habebat eos in suo canone tempore Innocentii I. Ergo antea semper habuerat; alioqui dicitur sub quo Pontifice, & ex qua occasione coepit habere.

2. De libro Esther, etiam quoad septem postrema capita, & de libro Danielis, etiam quoad illas partes, quibus contradicendum est. Nam sic argumentor. Hos libros canonicis scripturis annumerant Concilium Laodicenum, Concilium Carthagenense III. Hilarius, Cyrillus Hierosolymitanus, Innocentius I. Augustinus, Gelasius, Isidorus Hisp. & Damascenus, atque canonicis scripturis annumerant libros illos, quales habebantur in vulgata editione, qua utebatur universa Ecclesia, & qua graecorum lingua & litteris continebatur, ut testatur Hieronymus in annotatione ad c. 10. libri Esther. Sed liber Esther cum septem postremis capitibus, & liber Danielis cum illis partibus, quibus aliquando contradicendum est, habebantur in vulgata illa editione, qua utebatur universa Ecclesia, ut de libro Esther expressè asserit Hieronymus in suis annotationibus ad ejus septem postrema capita, & de libro Danielis colligitur ex eodem Hieronymo praefatione in Daniele, ubi ait, se praedictas Danielis partes ausum non esse praetermittere, quia toto Orbe disperse erant, & ne videretur apud imperitos magnam partem voluminis detrunctasse. Quare autem hoc, nisi quia partes illae Danielis legebantur in vulgata editione, quae terebatur manibus omnium?

Confirm. De utroque libro: nam vulgata illa editio, quae in tota Ecclesia erat recepta, & graecè κοινή dicebatur, teste Hieronymo praefatione in lib. 6. in Isaiam, teste eod. Hieronymo in sua ad Augustinum epistola,

epistola, quæ inter Augustinianas undecima est, fuit ea quam Origenes concinnavit ex interpretatione lxx. Seniorum, & Theodocionis versione, & in eam multa quæ apud Hebræos non inveniebantur, transtulit, quæ scilicet vel utraque versio, vel alterutra habeat. At 1. utraque versio habebat septem postrema capita libri Esther, ut colligitur ex Origenis ad Africanum epistola. 2. Patres Danielis aliquando controveras, & ab Hebræis rejectas habebat saltem Theodocionis versio, ut ex eadem Origenis epistola colligitur. 3. Et has Danielis partes, & illa libri Esther capita editioni suæ inseruisse Origenem, probat eadem illius epistola, in qua illa omnia ut sacram & canonicam scripturam defendit. Ergo vulgata editio, quam sequebantur Concilia & Patres, qui texerunt canones, & in illos retulerunt libros Esther & Daniel, habuit septem postrema capita libri Esther, & Danielis partes, quibus aliquando contradicendum est, adeoque hæc partes Danielis, & illa Esther capita à dictis Patribus & Conciliis inter sacras & canonicas scripturas computata fuerunt.

3. De Baruc ostenditur breviter, quia à multis Patribus, Cypriano scilicet, Ambrosio, Clemente Alexandrino, Theodoro, Eusebio, &c. ut Scriptura Sacra laudatur locis citatis apud Bellarminum lib. 1. de verbo Dei cap. 8. Præterea, libris sacris ac canonicis accensetur à Concilio Laodiceno & Cyrillo Hierof. & ab Hilario sub nomine Epistolæ. Denique quoddam Concilium Carthagenense III. & alii Patres ac Pontifices antiqui, qui librorum sacrorum canonem composuerunt, nomine Hieremias, Baruc velut illius partem vel appendicem comprehenderint, satis probatur ex eo quoddam Baruc notarius ac discipulus fuerit Hieremias, & sub Hieremias nomine à multis ex veteribus Patribus citatus fuerit. Consule Bellarminum cap. citato.

ARTICULUS V.

Proponuntur aliquæ difficultates contra Scripturas deuterocanonicas veteris testamenti, & solvuntur.

Obj. 1. Septem postrema capita libri Esther non coherent cum prioribus. Nam cap. 2. dicitur duos Eunuchos Assueri, regis vitæ insidiosos esse anno regni ejus septimo; tum cap. 6. additur Mardocheum nullam pro patefactis insidiis mercedem accepisse. At eadem insidia iterum narratur c. 11. 12. & dicitur factas esse anno secundo Assueri, & Mardocheum pro delatione remuneratum.

Nota. Initium capituli 1. pertinet ad finem libri; reliquum verò, ab inserta scilicet Hieronymi annotatione, cum 11. & 12. capite ad initium, & ad medium caput 13. cum subsequentibus omnibus, ut manifestum est ex grecis codicibus. Omnia tamen ad finem libri amandavit Hieronymus; quia, ut ipse testatur in suis annotationibus, ea non in hebræo codice, sed in vulgata editione græca reperit, & ex illa transtulit: ea autem sic manere propter eandem fortasse rationem, hæcenus passa est Ecclesia. His prænotatis,

R. 1. Eunuchorum insidia per anticipationem narrantur cap. 12. quod ad initium libri pertinet, & postea suo loco narrantur cap. 2. Item eod. cap. 12. per anticipationem dicitur Mardocheus pro dilatione mercedem accepisse, quod non adveniat c. 6. ubi tantum dicitur, eo tempore quo Rex iussit sibi regni sui annales relegi, nihil planè mercedis Mardocheo cætenus retributum esse, & statim subjicitur amplissimam esse datam. 2. Dato quod c. 2. dicatur, ab Eunuchis Regi factas esse insidias anno regni ejus septimo, hoc non repugnat c. 12. ubi, ut jam observatum est, per anticipationem narratur Eunuchorum insidia: illud enim c. 11. Anno 2. regnante Artaxerxe maximo, pertinet tantum ad Mardochei somnium, quod ibi narratur, nec extendi debet ad ea quæ narrantur c. 12.

Simeon Theol. Tom. II.

Dices. Tota illa historia Esther est mera fabula: non enim dici potest, quis fuerit ille Assuerus Persarum rex, sub quo contrigisse narratur. *Resp.* nego inst. *Ad prob. Resp.* Cum Josepho lib. 11. antiquitatum Judaicarum c. 6. Regem illum Persarum, quem hebræus textus Assuerum appellat, & lxx. Interpretes Artaxerxem nominant, fuisse Artaxerxem cognomento Longimanum, qui quintus à Cyro Babylone imperavit, & septimo imperii sui anno uxorem duxit Esther hebræam, neptem Mardochei, quem secundum à rege Assuero in Persarum & Medorum regno fuisse dicitur lib. Esther c. 10.

At inquit. Quod Mardocheus ad septimum Artaxerxis annum pervenerit, prorsus incredibile est: ut enim dicitur lib. Esther cap. 2. cum Jechonia rege à Nabuchodonosore magno Babylonem translatus fuit, & ita cum Jechonias captivus abductus est, jam aliquot saltem annos natus erat, adeoque si superstes adhuc erat anno Artaxerxis septimo, supra centum & sexaginta annos vixit, quod omnem superat fidem.

Ad hanc difficultatem, quæ non levis est, responderi potest, Mardocheum cum Jechonia Babylonem translatus fuisse, non in se, sed in parentibus; cuius responsionis bonitas suaderi potest ex eo quod, Genes. cap. 46. dicitur, septuaginta scilicet animas domus Jacob ingressas esse in Ægyptum, in quo numero comprehenduntur duo filii Joseph, Manasses & Ephraim, qui tamen nati sunt in terra Ægypti, proindeque non in se, sed in parente Ægyptum sunt ingressi.

Obj. 2. Contra librum Danielis. Caput 14. in quo narratur historia draconis à Daniele interfecti, pugnat cum cap. 6. Nam cap. 6. Daniel dicitur una solam nocte fuisse in lacu leonum; & cap. 14. dicitur fuisse sex diebus. *Resp.* neg. 1. Itaque Daniel bis missus fuit in lacum leonum, semel Babylone, seditione à Babyloniis mota, eò quod idolum Bel destruxisset, & interfecisset draconem, quem ut Deum colebant Babyloni, ut narratur cap. 14. semel verò non Babylone, sed in Media, quod cum Darius Medus secum abduxerat, Babylone capta ut scribit Josephus lib. 10. antiq. Jud. c. 12. Hac autem vice, ut narratur cap. 6. Danielem in leonum lacum mittendi causa fuit, quod contra edictum, quo prohibebatur ne quis usque ad triginta dies aliquem, sive Deum, sive hominem, nisi solum Regem oraret, inventus esset orans & obsecrans Deum suum.

2. Prima vice qua Daniel in lacum leonum missus est, in eo mansit dies sex, quod dicitur capite 14. Hoc autem sub Evilmerodacho, filio Nabuchodonosoris magni, circa regni ejus initia contigisse tradit Sallianus noster in Epitome ad annum mundi 3473. Altera verò vice qua in lacum leonum missus est Daniel, in eo una tantum nocte relictus est, quod dicitur cap. 6. Ex quo etiam liquet, id contigisse sub Dario Medo, postquam scilicet Daniel expugnata Babylone, in ejus potestatem venerat, & unus è tribus primariis regni administris ab eo constitutus fuerat.

At inquit. Gratis dicitur historia, quæ narratur cap. 14. contigisse sub Evilmerodacho, qui Nabuchodonosori magno proximè successit. *Resp.* neg. Nam hæc historia contigit vel sub Nabuchodonosore magno, vel sub Evilmerodacho, vel sub Baltasare Evilmerodachi successore, vel denique sub Cyro post Darii Medi obitum; quo tempore ad unum Cyrum Medorum ac Persarum dominatio devoluta est: nulla enim alia tolerabilis sententia afferri potest.

1. Autem dici non potest, quod hæc historia contigerit sub Nabuchodonosore, Daniele adhuc puero, & sub idem tempus, quo Susannam liberavit, ut fert prima sententia: nam, ut dicitur c. 14. *Erat Daniel convivæ Regis, & honoratus super omnes amicos ejus*, quando propter demolitionem idoli Bel, & draconis interfectionem, in lacum leonum coniectus est. Danielem autem, cum adhuc esset puer, fuisse convivam Nabuchodonosoris, & honoratum

T 4 super